

Razi University

Linguistics Society of Iran

Analysis of Semantic and Reading-Manner Feedbacks of Persian Writing of Kurdish Toponym (Case Study Some Toponym in Kermanshah Province)

Vahid Sajjadifar^{1✉} Nastarn Kasani² Ali Akbar Kamalinahad³

1. Corresponding author, PhD Educated in Persian Language and Literature, Department of Persian Language and Literature, Faculty of Literature and Human Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran. E-mail: vahid.sajjadifar1984@gmail.com
2. M.A Educated in Linguistics, Department of English Language and Literature and Linguistics, Faculty of Literature and Human Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran. E-mail: nastarankasani66@gmail.com
3. Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature, Farhangiyani University, Tehran, Iran. E-mail: Alikamali_1386@yahoo.com

Article Info

Article type: (Times New Roman 9 Bold)
Research Article
(Times New Roman 9)

Article history:

Received 20 October 2023
Received in revised form 20 December 2023
Accepted 6 January 2024
Published online 25 March 2024
(Times New Roman 9)

Keywords:

Kermanshah Province,
Semantic and Reading Manner
Feedbacks,
Toponym,
Persian Writing,
Kurdish.
(Times New Roman 9)

ABSTRACT

This research with descriptive- analytic method and case study, by studying some Kurdish Toponym in Kermanshah province, aims to analyze the semantic and reading manner feedbacks of Persian writing of Toponym, with regard to their meaning and reading manner among Kurdish speakers. This research also aims to consider the probable of damages caused by Persian writing to these Toponym. findings of this research indicate that Persian writing of Kurdish Toponym in Kermanshah province reflects four types of semantic and reading feedbacks which include: 1. Semantic and reading transformation of Toponym. 2. becoming meaningless and fading of Kurdish reading manner of Toponym. 3. Meaning constancy of Toponym with their Persian equivalent and fading their Kurdish manner and at last, approximate protection of Kurdish reading manner of Toponym and not- transferring its meaning to non- Kurdish speakers. In most of cases, Persian writing is done based on public etymology or the same etymology based on guess and supposition. With regard to mentioned results, this research reveals that Persian writing of Kurdish place names in Kermanshah province, causes serious damages to original and native reading manner and meaning of Kurdish Toponym.

Cite this article: Sajjadifar, V., kasani, N., & Kamalinahad, A.A. (2024). Analysis of Semantic and Reading-Manner Feedbacks of Persian Writing of Kurdish Toponym (Case Study Some Toponym in Kermanshah Province). *Research in Western Iranian Languages and Dialects*, 12 (X), 1-20. <http://doi.org/0000000000000000>

© The Author(s).

DOI: <http://doi.org/0000000000000000>

Publisher: Razi University.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Toponym are those components that, by studying them, we can find something about hidden aspects of the past time of a nation in a special place, so any transformation without expertise in Toponym causes the elimination of a part of cultural antecedent of a region and its population. In other words, Toponymy are words that are very important in terms of cultural, political, social, geographical, historical, etc. functions, and any non-scientific and unprofessional transformation of their vocabulary or semantic structure can cause irreparable damage in the process of correct understanding of the cultural past by future generations. , create historical, genealogical, religious, geographical, etc. villages, cities, countries and in general all the places that are connected with them. In the meantime, Persian writing of Kurdish Toponym including those transformations that may causes damages to original meaning and reading manner of Toponym. Thus, this research aims to analyze the semantic and reading feedbacks of Persian writing of Toponym in Kermanshah province by studying some Kurdish Toponym in this province with regard to their meaning among Kurdish speakers.

Method

This research is done with descriptive- analytic method and case study. In the sense that to prove the research theory, instead of examining all the Kurdish Toponymy of Kermanshah province, he randomly selects and studies several Toponymy. This article aims to consider and analyze the Persian writing feedbacks of some Kurdish Toponym in Kermanshah province, based on their reading and meaning among Kurdish speakers. In this research, several Toponymy in Kermanshah province, which include urban, rural Toponymy or other places in Kermanshah province, are examined in terms of meaning and Kurdish reading, and then their transformations in terms of reading and meaning in Persian writing are examined and expressed at the end.

Results

findings of this research indicate that Persian writing of Kurdish Toponym in Kermanshah province reflects four types of semantic and reading feedbacks which include: 1. Semantic and reading transformation of Toponym. 2. becoming meaningless and fading of Kurdish reading manner of Toponym. 3. Meaning constancy of Toponym with their Persian equivalent and fading their Kurdish manner and at last, approximate protection of Kurdish reading manner of Toponym and not- transferring its meaning to non- Kurdish speakers. In most of cases, Persian writing is done based on public etymology or the same etymology based on guess and supposition.

Conclusion

Farsi writing of the Kurdish Toponymy of Kermanshah province is inevitable due to the standard and formality of the Persian language, and this has caused many of these Toponymy to be written in Farsi, during which four feedbacks have been created. In the first point of view, the semantic transformation of place name in the course of Persian writing is due to the popular etymology of place name, which is based on speculations that do not have a scientific basis (meaning Toponymy, onomastic and etymology), without considering the meaning of the word in Kurdish language and dialect, and based solely on the appearance of a Kurdish word with a word in Persian, a Kurdish Toponymy is written by changing some consonants and vowels in Persian, and this causes a change in the Kurdish reading and a change in the meaning of the Toponymy. But in the second feedback of the Farsi writer of Kurdish Toponymy, the Kurdish

reading of Toponymy is lost and a word is created that has no meaning. In other words, during this feedback, no effort is made to convey the original meaning of the placeholder or even to create a meaning that, while different from the original meaning, is comprehensible in Persian language. But in the third feedback of the Persian writing process of Kermanshah Kurdish Toponymy, an effort is made to preserve the meaning of place name in the process of Persian writing, for this reason, in this feedback, place name is translated into Persian and its meaning exactly overlaps with the meaning of place name, but in the meantime, the Kurdish reading of place name is completely from goes away However, in the last feedback of the Persian writing process, efforts are made to write the placeholder with minimal differences in Persian reading, but due to the difference between the Kurdish language and the Persian language, the meaning of the placeholder is not transferred in its correct form; In other words, in the course of this feedback, Kurdish Toponymy can be read by non-Kurdish speakers, but it has no special meaning, but for Kurdish speakers, these Toponymy have both Kurdish meaning and Kurdish reading. Therefore, in the course of Persian writing, in most cases, a part of the reading or the meaning of the word is sacrificed, and where these two are preserved, they are not understandable for non-Kurdish speakers. According to the mentioned cases, the proposal of this research is to emphasize the Kurdish reading in the process of writing Toponymy in Farsi, but mention the meaning of Toponymy in the form of Persian translation next to Toponymy.

واکاوی بازخوردهای معنایی و خوانشی فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی (مطالعه موردی برخی جای‌نام‌های استان کرمانشاه)

وحید سجادی فر^۱ | نسترن کسانی^۲ | علی اکبر کمالی‌نهاد^۳

۱. نویسنده مسئول، دانش‌آموخته دکتری زبان و ادبیات فارسی، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. رایانامه:

vahid.sajjadifar1984@gmail.com

۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد زبان‌شناسی همگانی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی و زبان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. رایانامه:

nastarankasani66@gmail.com

۳. استادیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: Alikamali_1386@yahoo.com

چکیده (B Titr 12)

اطلاعات مقاله

این پژوهش که با روش توصیفی-تحلیلی و مطالعه موردی است، در پی این است که با مطالعه برخی جای‌نام‌های کردی در استان کرمانشاه- با توجه به معنا و خوانش آن‌ها در میان گویشوران کرد- بازخوردهای معنایی و خوانشی فارسی‌نویسی در این جای‌نام‌ها را واکاوی کند و احتمال آسیب رساندن فارسی‌نویسی به این جای‌نام‌ها را بررسی کند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی استان کرمانشاه دارای چهار بازخورد معنایی و خوانشی، شامل: دگرگونی معنایی و خوانشی جای‌نام‌ها، بی‌معنا شدن و از بین رفتن خوانش کردی جای‌نام‌ها، ثبات معنایی جای‌نام‌ها با معادل‌نویسی فارسی و از میان رفتن خوانش کردی آن‌ها و در آخر حفظ تقریبی خوانش کردی جای‌نام و عدم انتقال معنای آن به غیرکرد زبانان است که در بیشتر این موارد فارسی‌نویسی بر پایه ریشه‌شناسی عامیانه یا همان ریشه‌شناسی بر پایه حدس و گمان انجام شده است. با توجه به یافته‌های یاد شده، این پژوهش نشان می‌دهد که فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی در استان کرمانشاه، سبب آسیب جدی به اصالت خوانش و معنای آن‌ها شده است.

نوع مقاله: (B Mitra 10 Bold)

مقاله پژوهشی

(B Mitra 11)

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۰

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۱/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۲۸

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱/۲۵

کلیدواژه‌ها:

استان کرمانشاه،

بازخورد معنایی و خوانشی،

جای‌نام‌ها،

فارسی‌نویسی،

کردی.

استناد: سجادی فر، وحید؛ کسانی، نسترن؛ و کمالی‌نهاد، علی اکبر (۱۴۰۳). واکاوی بازخوردهای معنایی و خوانشی فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی (مطالعه موردی برخی جای‌نام‌های استان کرمانشاه). *مطالعات زبان‌ها و گویش‌های غرب ایران*، ۱۲ (۱)، ۱-۲۰.

<http://doi.org/00000000000000000000000000000000>

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه رازی.

۱. مقدمه

جای‌نام‌ها واژگانی هستند که که از نظر کارکرد فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، جغرافیایی، تاریخی و غیره دارای اهمیت فراوانی هستند که هرگونه دگرگونی غیرعلمی و بدون کارشناسی ساختوازی یا ساختار معنایی آن‌ها می‌تواند آسیب‌هایی جبران‌ناپذیری در فرایند درک درست نسل‌های آینده از گذشته فرهنگی، تاریخی، تباری، اعتقادی، جغرافیایی و غیره روستاها، شهرها، کشورها و به طور کل همه مکان‌هایی که با آن‌ها در ارتباط هستند، ایجاد کند. در این میان، فارسی‌نویسی جای‌نام‌کردی از جمله مواردی است که با توجه به مؤلفه‌هایی چون سخت بودن خوانش یا عدم آگاهی درست از خوانش درست جای‌نام‌ها یا عدم آگاهی از معنای آن‌ها، ممکن است سبب دگرگونی معنایی در آن‌ها شود. جای‌نام‌های کردی کرمانشاهی از جمله جای‌نام‌هایی هستند که ممکن است معنای بسیاری از آن‌ها در جریان فارسی‌نویسی، دچار دگرگونی‌هایی شود. بنابراین در اینجا بازخوردهای معنایی فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی استان کرمانشاه به عنوان یک مسئله مهم مطرح می‌شود که روشن شدن این مسئله می‌تواند بیان‌کننده آسیب‌های احتمالی این امر باشد. فرضیه‌ای که این پژوهش بر پایه آن شکل گرفته است، بیان‌کننده این است که فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی کرمانشاهی می‌تواند به گونه‌های مختلف سبب دگرگونی معنایی آن‌ها شود.

تاکنون پژوهش‌های گوناگونی در مورد جای‌نام‌ها انجام شده است که این پژوهش‌ها در متون کهن فارسی به شکل پراکنده و گاه غیرمستقیم بوده‌اند که در میان آن‌ها می‌توان به آثاری چون: تاریخ رسول و الملوک طبری (۱۳۶۸) معج‌البلدان یا قوت حموی (۱۳۸۳)، تجارب‌الامم مسکویه (۱۳۷۹)، تاریخ‌گزیده حمدلله مستوفی (۱۳۷۹)، فتوح‌البلدان بلاذری (۱۳۴۶)، تاریخ عالم عباسی آرای (۱۳۸۲) و... اشاره کرد. اما اگر بخواهیم کمی علمی‌تر به پیشینه بحث جای‌نام‌شناسی در ایران بپردازیم، می‌توان کتاب کاروند احمد کسروی (۱۳۸۷) را نخستین اثری دانست که با نوشتن نام شهرها و دیه‌های ایران در دو دفتر، با نگاهی علمی و امروزی به بحث جای‌نام‌شناسی در ایران پرداخته است و بعد از او پژوهشگرانی چون: نویان (۱۳۷۴)، توکلی‌مقدم (۱۳۷۵)، چگنی (۱۳۸۷) و افشار سیستانی (۱۳۸۲) پژوهش‌هایی در مورد ریشه معنایی و زبانی جای‌نام‌های ایرانی انجام داده‌اند، همچنین تاکنون مقالاتی نیز در مورد جای‌نام‌شناسی ایرانی انجام شده است که که برخی از آن‌ها به شرح زیر است:

باستانی راد و مردوخ (۱۳۹۲) در پژوهشی به بحث گونه‌شناسی جای‌نام‌ها در جغرافیای تاریخی ایران پرداخته‌اند و کوشیده‌اند تا با تعیین ساختار و گونه‌شناسی تاریخی - جغرافیایی به دسته‌بندی انواع جای‌نام‌ها بر اساس علت‌یابی در نام‌گذاری‌ها بپردازند. کاویانی راد و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به واکاوی جای‌نام‌شناسی کوه آردشان نهادند پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند که با استناد به بُن‌مایه‌های جغرافیایی و جای‌نام‌های پیرامونی، جای‌نام آردشان به معنی «جایگاه مقدس» است.

رضایی (۱۳۹۷) در پژوهشی سرگذشت چهارهزارساله یک جای‌نام باستانی (سرپل‌ذهاب) را بررسی کرده است. نتیجه این پژوهش بیان می‌کند که از ابتدای هزاره دوم پ.م تا دوره اسلامی، نام مکان مورد بحث در متون و منابع گوناگون به زبان‌های اکدی، یونانی، عربی و فارسی، به صورت‌های مختلف اما نزدیک به هم، چون «خلمان»، «آلمان»، «آرمان»، «خلمان»، «خَلا» و «حلوان»، ثبت شده است. همچنین در این پژوهش تجزیه و تحلیل متون و برخی اسامی خاص مرتبط با شهر قدیم نشان می‌دهد که در گذشته نیز، همچون امروز، شهر مذکور دارای تنوع قومی - مذهبی قابل توجهی بوده است.

اعراب (۱۳۹۶) در پژوهشی در مورد جای‌نام‌های مرتبط با خلیج فارس در دوره ایلام به این نتیجه رسیده است که از جمله مهمترین جای‌نام‌های ایلامی مرتبط با خلیج فارس می‌توان به بشیمه، دیلمون، مگن، ملوها و لیان اشاره کرد و از سویی دیگر با مطالعه جایگاه خدایان ایلامی می‌توان دریافت الهه کیریریش در حوزه خلیج فارس جایگاه ویژه‌ای داشته و با توجه به اهمیت زن در جوامع ایلامی بنظر می‌رسد این جایگاه در جای‌نام‌های خلیج فارس اهمیت بیشتری داشته است.

سبزیلی‌پور (۱۳۹۶) در پژوهشی در مورد جای‌نام‌شناسی منطقه تات‌زبان شاهرود خلخال، به بررسی انواع جای‌نام‌های منطقه تات‌زبان شاهرود خلخال، (با تمرکز بیشتر بر روستای «درو») و بیان ویژگی‌های زبانی آنها پرداخته است. باتوجه به موارد یاد شده و نیز بررسی‌های فراوان در پایگاه‌های علمی و فصلنامه‌ها و نشریات علمی و پژوهشی، تا کنون هیچ پژوهشی که به فارسی‌نویسی

جای نام کردی (مطالعه موردی نام-مکان‌های استان کرمانشاه) پرداخته باشد، انجام نشده است؛ به همین سبب در این پژوهش که با روش توصیفی-تحلیلی و مطالعه موردی انجام می‌شود، کوشش می‌شود بر پایه خوانش و معنای جای نام‌ها در میان گویشوران محلی، بازخورد فارسی‌نویسی برخی جای نام‌های کردی استان کرمانشاه واکاوی و تحلیل شوند تا پاسخی روشن به مسئله پژوهش و فرضیه مطرح در آن ارائه شود.

۲. مبانی نظری پژوهش

۲-۱. جای نام‌ها و جای نام‌شناسی

جای نام‌ها واژه‌هایی هستند که بر پایه مؤلفه‌های گوناگون به عنوان نام یک مکان یا سرزمین در گذر زمان شکل گرفته‌اند و ممکن است دچار دگرگونی شوند؛ جای نام‌ها از دو دیدگاه توپونیمی (ر.ک: ترقی اوغاز، ۱۳۸۱: ۲-۴) و انوماستیک (ر.ک: رفاهی، ۱۳۸۰: ۴۹-۵۳) قابل بررسی هستند که از دیدگاه توپونیمی که دیدگاهی گسترده‌تر از دیدگاه انوماستیک است، جای نام‌ها با توجه به ویژگی‌های گوناگونی چون: ویژگی‌های تاریخی، جغرافیایی، فرهنگی و زبان‌شناسی و غیره مطالعه می‌شوند (ر.ک: ترقی اوغاز، ۱۳۸۱: ۱۳۷)؛ به عبارت دیگر توپونیمی علمی گسترده است که در آن کوشش می‌شود با آوردن دلایل و مدارک استوار به تبیین و اثبات معنای آن‌ها پرداخته شود (ر.ک: شارق، ۱۳۸۵: ۲-۴) و از دیدگاه انوماستیک، جای نام‌ها صرفاً از دیدگاه زبان‌شناسی واکاوی می‌شوند. جای نام بر اساس مؤلفه‌های گوناگونی چون: قوم، زیستگاه‌های موجودات، وجود درختان یا گیاهان، نام اشخاص شاخص، آب‌ها، کیهان، اساطیر، یادمان‌ها، ادیان و... مواردی از این دست بر روی مکان‌های گوناگون گذاشته می‌شود. در بررسی جای نام‌ها باید به چند شاخص توجه کرد: نوع موقعیتی که نام بر آن گذاشته شده است، محل قرارگیری، منبع اطلاعات، ویژگی‌های خاص یا دلیل نام‌گذاری (ر.ک: تنت آو بلایر، ۲۰۱۱: ۶۹-۷۰) که هر کدام از این موارد می‌توانند در درک درست جای نام با اهمیت باشند؛ به همین سبب با توجه به این شاخص‌ها در دسته‌بندی این جای نام‌ها به گونه‌هایی چون: قوم‌جای‌ها (مکانی که بر اساس حضور یک قوم نام‌گذاری شده است، مانند «یلوچستان» مکان قوم بلوچ)، زیست‌جای نام‌ها (مکانی که زیستگاه یک حیوان یا موجود زنده است، مانند: «که‌له چین»؛ نام کوهی در استان ایلام که زیستگاه نوعی کل یا آهو بوده است)، گیاه‌جای نام‌ها (مکانی که محل رویش گیاه یا درختی خاص است، مانند: «انار» نام یکی از مناطق ایلام و همچنین گیلان غرب که سرشار از باغ‌های انار است)، مردم‌جای نام‌ها (مکانی که بر اساس نام یک شخص نام‌گذاری شده است، مانند «قوای شیان» (قباد شیان) که نام روستایی در اطراف اسلام‌آباد غرب است و نام آن برگرفته از نام مردی به نام «قباد» از سرداران ایل کلهر است)، آب‌جای نام‌ها (مکانی که در کنار یک رود، دریا یا خلیج است، مانند «تیه‌نی چه‌رمی» (چشمه سفید) که نام چشمه‌ای در استان کرمانشاه است و همین نام بر روستایی گذاشته شده است که این چشمه در نزدیکی آن قرار دارد)، کیهان‌جای نام‌ها (بر اساس نام اجرام آسمانی نام‌گذاری شده‌اند، مانند کهکشانی راه شیری)، اساطیر‌جای نام‌ها (نامی که بر اساس یک اسطوره خاص انتخاب شده است، مانند «طاق روسم» (طاق رستم) که نام یکی از آثار باستانی کهن استان ایلام در روستای زنجیره علیا است)، یاد‌جای نام‌ها (بر اساس یادمان یک رخداد خاص، مانند «روسی کوشیای» (کشتارگاه روس‌ها) که نام تنگه‌ای است که در آن سپاه روس گرفتار کمین مردم می‌شوند و تعداد زیادی از آن‌ها در آنجا کشته می‌شوند)، دین‌جای نام‌ها (بر اساس مؤلفه‌های دینی و مذهبی

^۱.Onomastic

^۲.Jan Tnet

^۳.David Blair

^۴. Ethnotoponyms

^۵.Zootoponyms

^۶.Phytotoponyms

^۷.Anthrotoponyms

^۸.Hydrotoponyms

^۹.Cosmotoponyms

^{۱۰}.Mythotoponyms

^{۱۱}.Memotoponyms

^{۱۲}.Theotoponyms

نام‌گذاری شده‌اند، مانند «بیت‌المقدس» که قبله اول مسلمانان بوده است و این نام بر روی شهر یا منطقه‌ای خاص در فلسطین گذاشته شده است)، و ام‌جای‌نام‌ها^۱ (نام سرزمینی که در جای دیگر است و براساس کوچ ساکنان، بر مکان جدید گذاشته می‌شوند، مانند «ارکوازی» که نام یکی از روستاهای اطراف اسلام آباد غرب است که ساکنان آن از روستای ارکوازی ایلام به این منطقه آمده‌اند و نام محل زندگی گذشته خود را بر این روستا گذاشته‌اند)، نام‌جای‌نام‌ها^۲ (بر اساس نام خانوادگی یک خانواده یا خاندان خاص، مانند «کسان‌ترازگ» که نام‌خانوادگی یک خاندان خاص در استان کرمانشاه است) تقسیم می‌شوند (رفاهی، ۱۳۸۰: ۱۴۵-۱۵۸). بر این پایه باتوجه به مؤلفه‌های یاد شده، جای‌نام‌ها از دیدگاه گوناگون علمی قابل مطالعه هستند. همچنین جای‌نام‌ها از دیدگاه‌های دیگری چون: جای‌نام‌های توصیفی (مانند «نِسار» و «خوره‌تاو» که به ترتیب به مکان‌های سایه‌گیر و آفتاب‌گیر در هر منطقه گفته می‌شود)، جای‌نام‌های پیوندی (مانند «قاضی وهن» که نام کوهی در نزدیکی حمیل است که بر روی آن، امام‌زاده‌ای به نام «قاضی الکیا» دفن شده است و در کنار آن بقعه یک درخت بید کهن خشک نیز وجود دارد؛ به این ترتیب این جای‌نام از پیوند دین‌جای‌نام و گیاه‌جای‌نام ساخته شده است)، جای‌نام‌های ملازم (با اسم حیوان، گیاه، احساسات و...؛ مانند مثال‌هایی که در بالا برای گیاه‌جای‌نام‌ها، زیست‌جای‌نام‌ها، آب‌جای‌نام‌ها و ... ذکر شد)، جای‌نام‌های ملکی (مانند تمام مکان‌هایی که واژه «آباد» را همراه خود دارند و همه آن‌ها در گذشته مزرعه‌های شخصی یا مکان‌های متعلق به شخصی خاص بوده‌اند؛ مانند اسدآباد، علی‌آباد، احمدآباد، جعفر آباد که همه به نوعی رابطه ملکی میان مکان و شخص را نشان می‌دهند و با گذر زمان گسترش یافته و از حالت شخصی بودن خارج شده‌اند)، جای‌نام‌های یادمانی (مانند مشهد)، جای‌نام‌های ستایش‌آمیز (مانند «مدینه منوره» به معنای شهر نورانی) و ... قابل دسته‌بندی هستند. (استورات^۳؛ ۱۹۵۴: ۱-۱۳) بر این پایه جای‌نام‌ها به هر حال واژه‌هایی هستند که همانند بسیاری دیگر از واژه‌ها، دگرگونی‌های آن‌ها می‌تواند موضوعی قابل مطالعه در زبان‌شناسی تاریخی در زمانی باشد؛ چرا که این جای‌نام‌ها همواره در معرض دگرگونی‌های طبیعی آوایی و معنایی متأثر از تحولات اجتماعی و سیاسی گوناگون هستند. (ر.ک: آرتلور^۴؛ ۱۳۸۴: ۲۸) این دگرگونی‌ها گاه در گذر زمان سبب پیچیدگی دریافت معنای جای‌نام‌ها برای نسل‌های آینده می‌شود؛ اما این نکته را نباید فراموش کرد که هیچ جای‌نامی بی‌معنا نیست، چرا که اگر جای‌نام‌ها معنایی نداشته‌اند، هرگز برای نامیدن جایی از آن استفاده نمی‌شد (ر.ک: ترقی اوغار، ۱۳۸۱: ۱۴۴)؛ بنابراین باتوجه به اصل معنادار بودن جای‌نام‌ها، پای علمی به نام «تیمولوژی»^۵ (ریشه‌شناسی بیان تاریخی یک واژه) برای شناخت معنای درست جای‌نام‌ها به میان می‌آید که به مطالعه قدیمی‌ترین زمان کاربرد واژه تا زمان نوشتن تاریخ آن از لحاظ آوایی و معنایی می‌پردازد. (ر.ک. ابوالقاسمی، ۱۳۷۴: ۱۱) باتوجه به این مباحث، ریشه‌شناسی آوایی و معنایی جای‌نام‌ها باید بر اساس مؤلفه‌های علمی زبان‌شناسی انجام شود؛ به همین سبب، ریشه‌شناسی عامیانه یا ریشه‌شناسی واژه بر اساس حدس‌ها و گمان‌ها می‌تواند سبب آسیب به شناخت درست آوا یا معنای جای‌نام‌ها شود؛ چرا که ممکن است این حدس‌ها و گمان‌ها مبنای ترجمه یا بازنویسی جای‌نام‌ها به زبان‌های دیگر قرار گیرد و همین امر سبب مرگ معنایی و آوایی جای‌نام‌ها برای همیشه شود. به همین دلیل است که جکسون^۶ معتقد است که زبان‌شناسان در ریشه‌شناسی واژگان باید همانند یک باستان‌شناس عمل کنند و بر اساس شواهد موجود تصمیم بگیرند و عمل کنند و با دستیابی به شواهد جدید به بررسی مجدد ریشه واژه بپردازند (جکسون، ۲۰۰۲: ۱۱۷). جای‌نام با توجه به گستردگی و کوچکی دایره مرزی که بر آن تعلق دارند می‌توانند کلان‌جای‌نام^۷ یا خرد‌جای‌نام^۸ باشند که همین کلان و خردبودن آن‌ها سبب شهرت یا گم‌نامی آن‌ها در متون قدیمی یا تاریخی و به طبع ادامه زندگی یا دگرگونی و مرگ این جای‌نام در طول تاریخی خواهد بود.

^۱. Emmigroponyms

^۲. Pathroponyms

^۳. GR Stewart

^۴. Arlotro Anthony

^۵. Etymology

^۶. Howard Jackson

^۷. Macroponymy

^۸. Microponymy

۳. بحث و بررسی

۳-۱. واکاوای باز خوردهای معنایی و خوانشی فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی استان کرمانشاه

کرمانشاه از جمله استان‌هایی است زبان مردم آن غالباً در گروه گویش‌های گوناگون زبان کردی قرار می‌گیرد که در میان آن‌ها می‌توان به گویش‌هایی چون: کلهری، جافی، سنجابی و... اشاره کرد؛ به همین سبب جای‌نام به‌کاررفته در مناطق گوناگون این استان نیز برگرفته از گویش‌های مختلف زبان کردی است؛ اما باتوجه به رسمی بودن زبان فارسی و نیاز بسیاری از گویش‌وران غیرکرد به استفاده از این جای‌نام‌ها، فاسی‌نویسی این نام‌ها امری اجتناب‌ناپذیر است؛ اما آنچه در مورد جریان فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی کرمانشاه نگران‌کننده است، فارسی‌نویسی جای‌نام‌ها بر اساس الگو عامیانه حدس و گمان‌های غلط و شبیه‌انگاری‌ها نادرست است که همین امر می‌تواند سبب دگرگونی معنایی جای‌نام‌های کردی کرمانشاهی شود. بررسی‌های انجام شده بر روی برخی جای‌نام‌های کردی کرمانشاهی در این پژوهش نشان می‌دهد که جریان فارسی‌نویسی این جای‌نام‌ها دارای چهار بازخورد معنایی، شامل: دگرگونی معنایی و خوانشی جای‌نام، بی‌معنا شدن و از بین رفتن خوانش کردی جای‌نام، ثبات معنایی جای‌نام با معادل‌نویسی فارسی و از میان رفتن خوانش کردی جای‌نام و در آخر کوشش برای حفظ خوانش کردی جای‌نام در جریان فارسی‌نویسی و عدم انتقال معنا به غیرکرد زبانان است که در ادامه، پژوهشگران این پژوهش که خود گویش‌وران زبان کردی کلهری هستند، کوشش می‌کنند با استناد به معنا و خوانش آن‌ها در میان گویش‌وران کردی، به تحلیل و بررسی این چهار بازخورد معنایی در برخی از جای‌نام‌های کردی استان کرمانشاه که از نظر معنایی روشن (یعنی دلیل اطلاق جای‌نام بر مکان روشن باشد و معنای جای‌نام نیز قابل فهم باشد) محسوب می‌شوند، پردازند.

۳-۱-۱. بی‌معنا شدن و از بین رفتن خوانش کردی جای‌نام

بی‌معنا شدن و از بین رفتن خوانش کردی جای‌نام در جریان فارسی‌نویسی به بازخوردی گفته می‌شود که برپایه آن یک جای‌نام به شکلی فارسی‌نویسی می‌شود که هیچ معنای قابل فهم و حتی قابل توجیهی را در زبان مبدا (کردی) و زبان مقصد (فارسی) ندارد و حتی در برخی موارد ساخت جای‌نام فارسی‌نویسی شده هیچ همگونی با ساخت جای‌نام در زبان مبدا ندارد؛ به عبارت دیگر در جریان چنین فارسی‌نویسی به سبب عدم شباهت معنایی، آوایی یا واژگانی جای‌نام کردی با واژه‌ای در زبان فارسی، برخی حروف دچار دگرگونی می‌شود و جای‌نام به شکلی فارسی‌نویسی می‌شود که واژه برگردان به زبان فارسی فاقد هرگونه معنا در زبان مقصد و مبدا است. این رخداد ممکن است برای جای‌نام‌های ساده یا مرکب اتفاق بیفتد؛ برای مثال در واژه «ریژ تاو» که نام یک منطقه در شهرستان دالاهو است و در زبان کردی از دو بخش بن فعل مضارع (ریژ از مصدر «رژیان یا رشیان» به معنای «ریختن») + اسم («تاو» به معنای آب) ساخته شده است، به جای فارسی نوشت «ریزاب» یا «آبشار» که با مقوله دستوری و معنایی جای‌نام یاد شده در زبان مبدا تطابق دارد، صامت «ژ» به صامت «ج» دگرگون شده است و واژه مرکب «ریجاب» را به کار برده‌اند که از دو بخش بی‌معنا (ریج) + اسم (آب) ساخته شده است که بخش اول آن نه دارای مقوله خاص دستوری است و نه معنایی مشخص دارد که در نتیجه آن یک جای‌نام بی‌معنا ایجاد شده است. همچنین جای‌نام «نوژی و ران» یا «نژی و ران» که نام یکی از روستاهای اطراف شهرستان صحنه است، در زبان کردی از دو بخش اسم («نژی» یا نوژی» به معنای عدس) + قید مکان (وهران که در زبان کردی بر مکان و محل دلالت دارد) ساخته شده است، اما این جای‌نام در فارسی‌نویسی با تبدیل شدن مصوت «-» به «-» و صامت‌های «ج» به «ژ»، «ی» به «و»، «و» به «ب»، در قالب واژه «نجوبران» در آمده است که واژه‌ای مرکب از فعل امر منفی (نجو) + صفت فاعلی (ژان به معنی بُرنده‌ها) ساخته شده است که از ترکیب آن‌ها واژه‌ای بی‌معنا ایجاد شده است. همچنین جای‌نام «ریوته و هن» که در گویش کردی جای‌نامی ساخته شده از صفت (ریوت به معنای برهنه) + اسم (درخت و هن یا درخت بند یا همان پسته کوهی است که یکی از درختان بومی مناطق گوناگون استان کرمانشاه) است فارسی‌نویسی با حذف مصوت «یو» و جایگزین کردن مصوت «او» و اضافه کردن صامت «د» به آخر واژه «ون» به شکل واژه

۱. گویا درخت احتمالی که این منطقه بر اساس آن نام‌گذاری شده است چیزی شبیه سایر ون‌های (بید) مقدس در این استان (مانند قازی ون، و ته رنگینه کوزران و...) بوده است.

«روتوند» نوشته شده است که از دو بخش روت(بی‌معنا)+ پسوند نسبت (وند به معنای وابسته؛ مثل جلال‌وند، بیرام‌وند ...) ساخته شده است که روی هم‌رفته واژه‌ای بی‌معنا است. بنابراین این جای‌نام در فارسی‌نویسی واژه‌ای بی‌معنا شده است که هیچ شباهت معنایی و خوانشی با جای‌نام زبان مبداء ندارد. همچنین جای‌نام «شایباخ» که از جمله مناطق حومه بخش حمیل شهرستان اسلام آباد غرب است و در گویش کردی «شا به‌یداخ» بوده است و از دو بخش اسم (شا؛ همان شاه)+ اسم (به‌یداخ؛ به معنای چادر، سایه‌بان یا خانه موقت) ساخته شده است، در فارسی‌نویسی با حذف مصوت «ی» و تبدیل صامت «خ» به «غ» در قالب واژه «شاه‌یداغ» نوشته شده است که از دو بخش اسم (شاه)+ بداع (بی‌معنا) تشکیل شده است که در نهایت واژه‌ای بی‌معنا از آن ایجاد شده است. همچنین جای‌نام «که‌نه‌هر» که از روستاهای اطراف بخش حمیل است، در گویش کردی به معنای دره گل است که از دو بخش اسم (که‌ن؛ به معنای دره)+ اسم (هر؛ به معنای گل یا سبزه) ساخته شده است، اما جریان در فارسی‌نویسی با اضافه شدن «د» به پایان که‌ن و تبدیل مصوت «-» به مصوت «-» به شکل «کنده‌هر» در آمده است که از سه بخش بن ماضی (کنند)+ میان‌وند (و)+ صفت مبهم (هر) ساخته شده است که در نهایت هیچ معنایی را ایجاد نمی‌کند.

۳-۱-۲. دگرگونی خوانشی و معنایی جای‌نام‌ها

دگرگونی معنایی و خوانشی جای‌نام به بازخوردی اطلاق می‌شود که در جریان آن معنای جای‌نام کاملاً با معنای کردی آن متفاوت است، به گفتار بهتر در این گونه بازخورد ممکن است ساختمان جای‌نام فارسی‌نویسی شده با ساختمان جای‌نام کردی تطابق داشته باشد یا متفاوت نمود کند اما آنچه که حتماً اتفاق می‌افتد این است که جای‌نام کردی بعد از فارسی‌نویسی نه تنها معنایی متفاوت پیدا می‌کند، بلکه خوانش کردی آن نیز از بین می‌رود. به عبارت دیگر در این بازخورد ریشه‌شناسی واژه بر اساس حدس و گمان‌های غیر علمی انجام می‌شود و بدون در نظر گرفتن معنای واژه در زبان و گویش کردی و صرفاً بر اساس شباهت ظاهری واژه کردی با یک واژه در زبان فارسی، به فارسی‌نویسی جای‌نام پرداخته می‌شود؛ برای مثال جای‌نام کردی «تاق وه‌سان» که از سه بخش اسم(تاق)+ حرف اضافه(وه)+ اسم(سان یعنی: سنگ) ساخته شده است و معنای آن طاقی از «جنس سنگ یا «طاق سنگی» است در فارسی‌نویسی به سبب شباهت بسیار کم آوایی وه‌سان با بُستان، تبدیل به واژه طاق‌بستان شده است که از واژه‌های مرکب از اسم(طاق)+ اسم(بستان) است که معنای آن کاملاً با معنای جای‌نام مبداء متفاوت است؛ چرا که این واژه مرکب ساختی شبیه واژه‌های «باغ‌ویلا» (هم‌باغ و هم‌ویلا)، «نشانه‌معنا» (هم نشان و هم معنا)، «خانه‌باغ» (هم‌خانه و هم باغ) دارد و معنای آن «هم‌طاق و هم‌بستان» می‌شود؛ این در حالی است که معنای کردی این جای‌نام به درستی بر طاقی دلالت دارد که جنس آن از سنگ است. به این ترتیب معنای اصیل و بومی این جای‌نام کردی در فرایند فارسی‌نویسی کاملاً متفاوت شده است. همچنین در جای‌نام «سیوووه خور» که در گویش کردی به معنای کسانی است که شش گوسفند را می‌خورند، از دو بخش اسم (سیوووه به معنای شش گوسفند)+ خور (صفت فاعلی به معنای خورند) ساخته شده است در جریان فارسی‌نویسی به شکل «سیاه خور» نوشته شده است که از دو بخش صفت (سیاه)+ بن مضارع (خور) ساخته شده است و معنای آن «خورنده سیاه» یا «سیاه‌خوردنده» است که از نظر معنایی با جای‌نام کردی تفاوت آشکار دارد. همچنین در جای‌نام «کوله جو» (در زبان کردی به معنای جوی کوتاه است) که نام یکی از روستاهای اطراف شهرستان اسلام آباد غرب است، جای‌نام، واژه‌ای مرکب از دو بخش صفت (کول به معنای کوتاه) + اسم (جو به معنای جوب) است؛ اما این جای‌نام در فارسی‌نویسی به واژه مرکب «کله جوب» تبدیل شده است که متشکل از اسم (کله به معنای سر)+ اسم (جوب) است که معنای کلی آن «سر جوب» می‌شود که از نظر معنایی کاملاً با معنای جای‌نام مبداء متفاوت است. همچنین در جای‌نام «گیه لان» که در گویش کردی به معنای مکان سرسبز است، جای‌نام مرکب از دو بخش اسم (گیه به فارسی گیاه)+ اسم (لان به معنای لانه؛ مکان) است و این نام به سبب سرسبزی شگفت‌انگیز این منطقه بر آن نهاده شده است؛ اما این جای‌نام در فارسی‌نویسی «گیلان» معنا شده است که جای‌نامی وندی یا مشتق است که از اسم («گیل» به معنای مردمان گیلک) + پسوند مکان («ان» مکان ساز، مثل ان در تهران، کرمان و...) (که معنای کلی آن «سرزمین مردمان گیلک» است؛ به این ترتیب شباهت فرض شده آوایی این دو جای‌نام سبب شده است که در فارسی‌نویسی به گیلان نوشته شود؛ همچنین روستای «ته‌نگ شوان» از جمله روستاهای بخش «سن‌آباد» در استان

کرمانشاه است که جای نامی مرکب است که از دو بخش اسم (ته‌نگ به معنای تنگه) + اسم (شوان به معنای چوپان) ساخته شده است و در گویش کردی به معنای «تنگه چوپانان» است و این نام با توجه به روایت‌های مردمان کرد به این سبب بر این روستا نهاده شده است که در گذشته چوپانان در پایان قرارداد (شه‌رت شوان) خود با صاحبان گوسفندان، در این منطقه جمع شده‌اند و جشن گرفته‌اند. اما این جای نام در فارسی به سبب شباهت واژه شوان با شوهان (یکی از ایلات پشتکوه ایلام)، «تنگ شوهان» نوشته شده است که معنای آن تنگه مربوط به ایل شوهان است؛ بنابراین این جای نام در زبان مقصد معنایی متفاوت با معنای آن در زبان مبدأ دارد. همچنین در جای نام مرکب «چیا کول» که روستایی در شهرستان اسلام آباد غرب است و در گویش کردی به معنای تپه کوتاه است، از دو بخش اسم (چیا به معنای تپه) + صفت (کول به معنای کوتاه) ساخته شده است که فارسی‌نویسی این جای نام به شکل «چغا گل» در آمده است که جای نامی مرکب از دو بخش اسم (چغا؛ یا همان تپه) + اسم (گل) در آمده است که معنای آن تپه گل است.

۳-۱-۳. ثبات معنایی جای نام‌ها با معادل نویسی فارسی و از میان رفتن خوانش کردی آن‌ها

ثبات معنایی جای نام با معادل نویسی فارسی و از میان رفتن خوانش کردی آن‌ها از جمله دیگر بازخوردهای فارسی‌نویسی جای نام‌های کردی است که در جریان آن جای نام فارسی‌نویسی شده، با معنای کردی آن تطابق دارد. در جریان این گونه فارسی‌نویسی کوشش می‌شود جای نام‌ها به زبان فارسی ترجمه شوند. بنابراین در این گونه فارسی‌نویسی خوانش و آوای واژه کردی کاملاً حذف می‌شود و صرفاً معنای آن باقی می‌ماند؛ برای مثال جای نام «ناو ته‌نگ مه سیوری» که نام یکی از روستاهای استان کرمانشاه است و از دو بخش اسم («ناو به معنای میان») + اسم (ته‌نگ به معنای تنگه) ساخته شده است که به واژه «مه سیوری» (منصوری در فارسی) اضافه شده است؛ در جریان فارسی‌نویسی به شکل واژه «میان تنگه منصوری» ترجمه شده است و واژه ترجمه شده از نظر ساخت از دو بخش اسم (میان) + اسم (تنگه) ساخته شده است که به واژه منصوری (فارسی مه‌سیوری) اضافه شده است. بر این پایه خوانش کردی این واژه کاملاً از بین رفته است و تنها معنای آن باقی مانده است. همچنین در جای نام کردی «تیه‌نی چه‌رمی» که واژه‌ای مرکب از دو بخش اسم (تیه‌نی به معنای چشمه) + صفت (چه‌رمی به معنای سفید) ساخته شده است و در گویش کردی به معنای چشمه سفید است، در جریان فارسی‌نویسی به شکل واژه مرکب «چشمه سفید» ترجمه شده است که متشکل از دو بخش اسم (چشمه) + صفت (سفید) است و در آن خوانش واژه در زبان کردی از بین رفته است. همچنین جای نام «چیا که‌و» که در زبان کردی به معنای تپه کبود است و واژه‌ای مرکب از دو بخش اسم (چیا به معنای تپه) + صفت (که‌و به معنای کبود) است، در جریان فارسی‌نویسی به شکل واژه مرکب «چغا کبود» ترجمه شده است که از دو بخش اسم (چغا که همان تپه است) + صفت (کبود) در آمده است که از نظر معنایی با جای نام کردی هم‌معنایی دارد ولی خوانش کردی واژه به کلی از میان رفته است. همچنین جای نام «خه سره آوا» که از جمله روستاهای استان کرمانشاه است و واژه‌ای مرکب از دو بخش اسم (خه سره همان خسرو در زبان فارسی) + صفت (ئاوا به معنای آباد) است، در فرایند فارسی‌نویسی به شکل واژه مرکب «خسرو آباد» ترجمه شده است که از دو بخش اسم (خسرو) + صفت (آباد) ساخته شده است که از نظر معنایی با جای نام کردی هم‌معنا است ولی خوانش کردی واژه در جریان فارسی‌نویسی از میان رفته است.

۳-۱-۴. حفظ خوانش کردی جای نام در جریان فارسی‌نویسی و عدم انتقال معنای آن‌ها به غیر کرد زبانان

حفظ خوانش کردی جای نام‌ها در جریان فارسی‌نویسی و عدم انتقال معنا به غیر کرد زبانان بازخوردی است که در جریان آن کوشش می‌شود که جای نام‌های کردی کرمانشاهی با حداقل دگرگونی خوانشی که با توجه به تفاوت زبان کردی و فارسی امری اجتناب ناپذیر است، به همان خوانش کردی فارسی‌نویسی شود. به این ترتیب خوانش جای نام کردی در جریان فارسی‌نویسی حفظ می‌شود اما ممکن است معنای آن برای غیر کرد زبانان قابل درک نباشد؛ برای مثال در جریان فارسی‌نویسی نام جای «کمره» که واژه‌ای ساده است و در گویش کردی به معنای صخره و کوه است، کوشش شده است که جای نام به همان ساختار خوانشی در گویش کردی فارسی‌نویسی شود و همین امر سبب شده است که معنای این جای نام برای غیر کرد زبانان چندان قابل فهم نباشد. همچنین جای نام «بازگه» که نام یکی از روستاهای شهرستان اسلام آباد غرب است و معنای آن در زبان کردی روشن، آشکار، سفید و... است، واژه‌ای ساده است که در جریان فارسی‌نویسی کوشش شده است به همان خوانش کردی آن نوشته

شود و همین، سبب شده است که معنای آن برای غیرمحلّی‌ها شناخته شده نباشد. همچنین در جریان فارسی‌نویسی جای‌نام «به‌رزه» که یکی دیگر از روستاهای شهرستان اسلام‌آباد غرب است، کوشش شده است که واژه با همان خوانش کردی فارسی‌نویسی شود و به سبب کردی بودن واژه معنای آن برای غیرکرد زبان‌ها قابل فهم نباشد. همچنین در جریان فارسی‌نویسی «ارکوازی» که روستایی در نزدیک اسلام‌آباد غرب است و با توجه به روایت قدیمی‌های این منطقه، در گذشته از طایفه بزرگ ارکوازی در استان ایلام جدا شده‌اند و در این روستا اسکان گرفته‌اند، جای‌نامی ساده است که در جریان فارسی‌نویسی آن کوشش شده است که خوانش کردی جای‌نام تا حد امکان حفظ شود ولی با توجه به عدم شناخت غیرکرد زبانان از پیشینه این نام‌گذاری، معنای آن در فارسی‌نویسی روشن نیست. همچنین در جریان فارسی‌نویسی جای‌نام «بره‌سیله» که نام یکی از روستاهای اطراف اسلام‌آباد غرب است و در گویش کردی به معنای کوه سیاه یا سرزمین سیاه است و واژه‌ای مرکب از اسم (بر به معنای زمین یا کوه) + صفت (سیله به معنای سیاه رنگ) است، کوشش شده است خوانش کردی واژه در فارسی‌نویسی حفظ شود اما با توجه به کردی بودن واژگان، معنای آن‌ها برای غیرکرد زبانان قابل درک نیست. همچنین در جریان فارسی‌نویسی جای‌نام «ویسگه» که نام یک شخص خاص است، کوشش شده است خوانش کردی واژه حفظ شود اما با توجه به تفاوت خوانش این واژه در زبان فارسی معنای آن به غیرکرد زبانان قابل انتقال نیست.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی استان کرمانشاه با توجه به معیار و رسمی بودن زبان فارسی امری اجتناب‌ناپذیر است و همین امر سبب شده است که بسیاری از این جای‌نام‌ها فارسی‌نویسی شوند که در جریان آن چهار بازخورد ایجاد شده است. در بازخورد نخست که دگرگونی معنایی جای‌نام در جریان فارسی‌نویسی است، به سبب ریشه‌شناسی عامیانه جای‌نام که بر اساس حدس و گمان‌هایی انجام می‌شود که مبنای علمی (منظور علمی چون: توپونیمی، انوماستیک و اتیمولوژی است) ندارند، بدون در نظر گرفتن معنای واژه در زبان و گویش کردی و صرفاً بر اساس شباهت ظاهری واژه کردی با یک واژه در زبان فارسی، جای‌نام کردی با دگرگونی برخی صامت‌ها و مصوت‌های فارسی‌نویسی می‌شود و همین سبب دگرگونی خوانش کردی و دگرگونی معنای جای‌نام می‌شود. اما در بازخورد دوم فارسی‌نویس جای‌نام‌های کردی، هم خوانش کردی جای‌نام‌ها از بین می‌رود و واژه‌ای ساخته می‌شود که هیچ معنایی ندارد. به عبارت دیگر در جریان این بازخورد کوششی برای انتقال معنای اصلی جای‌نام یا حتی ایجاد یک معنا که در عین تفاوت با معنای اصلی، در زبان فارسی معنایی قابل فهم باشد، انجام نمی‌شود. اما در بازخورد سوم جریان فارسی‌نویسی جای‌نام‌های کردی کرمانشاهی کوشش می‌شود که معنای جای‌نام در جریان فارسی‌نویسی کاملاً حفظ شود، به همین سبب در این بازخورد جای‌نام به فارسی ترجمه می‌شود و معنای آن دقیقاً با معنای جای‌نام هم‌پوشانی دارد اما در این بین خوانش کردی جای‌نام کاملاً از بین می‌رود. اما در بازخورد آخر جریان فارسی‌نویسی کوشش می‌شود که جای‌نام با حداقل تفاوت در خوانش فارسی‌نویسی شود، اما با توجه به تفاوت زبان کردی با زبان فارسی معنای جای‌نام به شکل در ست آن انتقال پیدا نمی‌کند؛ به عبارت دیگر در جریان این بازخورد جای‌نام کردی برای غیرکرد زبانان قابل خوانش است اما معنای خاصی ندارد ولی برای گویش‌وران کردی این جای‌نام‌ها هم دارای معنای کردی هستند و هم خوانش کردی. بنابراین در جریان فارسی‌نویسی در بیشتر موارد یک بخش از خوانش یا معنای واژه قربانی می‌شود و در جایی که این دو حفظ می‌شوند، برای غیرکرد زبانان قابل فهم و درک نیستند. با توجه به موارد یاد شده پیشنهاد این پژوهش این است که در جریان فارسی‌نویسی جای‌نام‌ها تأکید بر خوانش کردی باشد اما معنای جای‌نام به شکل ترجمه فارسی در کنار جای‌نام‌ها ذکر شود.

- آرلاتو، انتونی (۱۳۷۳). درآمدی بر زبان‌شناسی تاریخی. مترجم؛ یحیی مدرسی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- اسکندربیک، ترکمان (۱۳۸۲). *تاریخ عالم‌آرای عباسی*. به کوشش ایرج افشار. تهران: امیر کبیر
- اعراب، علی (۱۳۹۶). بررسی جای نام‌های مرتبط با خلیج فارس در دوره ایلام «مطالعات خلیج فارس، ۳(۹): ۱۷-۶.
- افشار، ایرج (۱۳۸۲). *پژوهشی در نام شهرهای ایران*. تهران: روزنه
- باستانی راد، حسن؛ دلارا مردوخ (۱۳۹۳). گونه‌شناسی جای‌نام‌ها در جغرافیای تاریخی ایران. *پژوهش‌های تاریخی/اسلام و ایران*. ۷(۱۲): ۲۱-۵۲.
- بلاذری، احمد بن یحیی بن جابر (۱۳۴۶). *فتوح البلدان* (بخش مربوط به ایران). ترجمه آذرتاش آذرنوش. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- ترقی اوغار، حسینعلی (۱۳۸۱). نقد کتاب مبانی توپونیمی و نگاهی توپونیمی‌های ایران. *مجله زبان‌شناسی*. ۱۷(۲): ۱۳۷-۱۴۵.
- توکلی‌مقدم، حمید (۱۳۷۵). *وجه تسمیه شهرداری*. تهران: میعاد
- چگینی، علیرضا. (۱۳۷۵). *فرهنگنامه تطبیقی نام‌های قدیم و جدید مکان‌ها جغرافیایی ایران و نواحی مجاور*. مشهد: آستان قدس
- حموی، یاقوت بن عبدالله (۱۳۸۳). *معجم‌البلدان*، جلد ۱ و ۲. ترجمه علی‌نقی منزوی. تهران: سازمان میراث فرهنگی معاونت آموزش.
- رضایی، ایرج (۱۳۹۷). از خلمان تا الون؛ سرگذشت چهارهزارساله یک جای‌نام باستانی (سرپل‌ذهاب). *پژوهشنامه ایران‌شناسی*، ۸(۱): ۳۷-۵۶.
- رفاهی، علمدار (۱۳۸۰). *مبانی توپونیمی و نگاهی به توپونیمی‌های ایران*. تهران: سازمان نقشه‌برداری کشور.
- سبزه‌علی‌پور، جهان‌دوست (۱۳۹۴). تأملی بر جای‌نام‌شناسی منطقه تات‌زبان شاهرود خلخال. *زبان فارسی و گویش‌های ایرانی*، ۱(۳): ۱۶۳-۱۸۳.
- شارق، سونیا (۱۳۸۵). *بررسی تاریخی زبان‌شناختی نام شهرها مکان‌های کهن استان فارس*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی، دانشگاه بوعلی سینا همدان.
- طبری، محمد بن جریر (۱۳۶۸). *تاریخ رسل و الملوک*. مترجم؛ ابوالقاسم پاینده، تهران: اساطیر
- کاوایانی راد، مراد؛ تهامی، مرتضی و فریبا شریفیان (۱۳۹۹). نسبت جای‌نام‌شناسی و هویت مکانی؛ نمونه موردی کوه آردوشان نهاوند. *پژوهش‌های جغرافیای سیاسی*، ۵(۲۰): ۳۲-۴۷.
- کسروی، احمد (۱۳۵۲). *کاروند کسروی*. به کوشش یحیی ذکاء. تهران: شرکت سهامی کتاب‌های جیبی.
- _____ (۱۳۸۷). *مجموعه زبان پاک. آذری یا زبان باستان آذربایگان. نام‌های شهرها و دیه‌های ایرانی*. به کوشش عزیزالله عزیزاده. تهران: فردوسی
- مستوفی، حمدالله (۱۳۶۴). *تاریخ گزیده*. تصحیح عبدالحسین نوایی. تهران: امیر کبیر.
- مسکویه، احمد بن علی (۱۳۷۹). *تجارب‌الامم*. تصحیح ابوالقاسم امامی. تهران: سروش
- نوبان، مهرالزمان (۱۳۷۴). *نام‌مکان‌های جغرافیایی در بستر زمان*، تهران: ما.

References

- Aarab, A. (2016). Investigating the Toponym related to the Persian Gulf in the Elam period, *Journal of Persian Gulf Studies*, 3(9). 6-17. (in persian)
- Afshar, I. (2003). *A research on the names of Iranian cities*. Tehran: Rozeneh Publications. (in persian)
- Al-Baladhuri, A. (۱۹۴۶). *Futuh al-Buldan* (section related to Iran). Translated by Azartash Azarnoosh, Tehran: Iranian Culture Foundation. (in persian)
- Arlotro, A. (1994). *Introduction to historical linguistics*. Translated by Yahya Madrasi. Tehran: Institute for Humanities and Cultural Studies. (in persian)
- Bastani Rad, H. & Mardokhi, D. (2013). Typology of Toponym in the historical geography of Iran. *Journal of Historical Researches of Iran and Islam*, 7 (12). 21-52. (in persian)
- Chegini, A.. (۱۹۹۶). *Comparative Dictionary of Old and New Names of Geographical Places in Iran and Adjacent Areas*. Mashhad: Astan Quds Publishers. (in persian)
- Hamvi, Y. (2004). *Majam al-Beldan*. volumes 1 & 2. Translated by Ali Naghi Manzavi Tehran: Cultural Heritage Organization of Education Vice-Chancellor. (in persian)
- Iskandar Beg M. (2012). *Tarikh-e Alam-ara-ye Abbasi*. Corrected by Iraj Afshar. Tehran: Amir Kabir Publishers. (in persian)
- Jackson, H. (2002). *Lexicography, an Introduction*. London and New York :Routledge
- Kasravi, A. (1973). *Carvand*. Corrected by Yahya Zaka. Tehran: Pocket books joint stock company. (in persian)
- _____. (2007). *Collection of pure language. Azari or the ancient language of Azerbaijan. Names of Iranian cities and villages*. Edited by Azizullah Alizadeh. Tehran: Ferdowsi Publishers. (in persian)
- Kaviani Rad, M.; Tehami, M. & Sharifian, F. (2019). The ratio of Toponymy and spatial identity; a case study of Mount Ardoshan, Nahavand. *Journal of Research Political Geography*, 5(20). 32-47. (in persian)
- Miskawayh, A. (2000). *Tajarib al-Umam*. Corrected by Abu al-Qasim Emami.. Tehran: Soroush Publishers. (in persian)
- Mustawfi, H. (1964). *Tarikh-i guzid*, Corrected by Abdul Hossein Navaei. Tehran: Amir Kabir Publishers. (in persian)
- Nuban, M. (1995). *Geographical Toponymy in the bed of time*. Tehran: Ma Publishers. (in persian)
- Refahi, A. (2010). *The basics of Toponymy and a look at the Toponymies of Iran*. Tehran: Iran Mapping Organization. (in persian)
- Rezaei, I. (2017). From Khalman to Elon; The four thousand year history of an ancient Toponymy (Sarpol Zahab). *Research Journal of Iranology*, 8 (1). 56-37. (in persian)
- Sabz Alipour, J. (2014). A study on the Toponymy of Tat language area of Shahroud Khalkhal.. *Persian language and Iranian dialects*, 1 (3). 163-183. (in persian)
- Shariq, S. (۲۰۰۶). *Historical and linguistic study of the names of ancient cities and places in Fars province*. Master's thesis in the field of culture and ancient languages, Bu-Ali Sina University, Hamedan. (in persian)

Stewart, G. R. (1954). *A Classification of Place Names*. *Names*, 2(1), 1-13 <https://doi.org/10.1179/nam.1954.2.1.1>

Tabari, M. (۱۹۸۹). *Tarikh Rasul and al-Maluk*. Translated by Abolghasem Payandeh, Tehran: Asatir Publishers. (in persian)

Targhee Oghar, H. A. (2011). Criticism of the book Toponymy Basics and a look at Toponymy in Iran. *Journal of Linguistics*, 17(2), 137-145. (in persian)

Tavakli-Moghadam, H. (۱۹۹۶). *Reasons for naming the municipality*. Tehran: Miyad Publishers. (in persian)

Tent, J., & Blair, D. (2011). *Motivations for Naming: The Development of a Toponymic Typology for Australian Place names*. *Names*, 59(1), 67-89 <https://doi.org/10.1179/002777311X12976826704000>